

FLOR DE CARD

SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

MAIG DE 1994 * N° 205

Antoni Sansó

Com és sabut, el mes passat, fruit de les negociacions entre Unió Mallorquina, el Partit Socialista Obrer Espanyol i el Partit Socialista de Mallorca, n'Antoni Sansó fou nomenat president de la comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca. A hores d'ara, per tant, està gestionant el càrrec polític més alt que hagi ocupat mai un llorenç en tota la nostra història.

I encara que aquest fet s'hagi produït gràcies a diversos rebots aliens a la voluntat de n'Antoni -dimissió de Sebastià Serra com a diputat i ruptura del pacte PP-UM, amb el consegüent canvi de forces en el CIM-, el cert és que si ell no hagués estat al lloc adequat i en el moment oportú aquesta circumstància no s'hagués esdevingut i avui el seu àmbit d'actuació no depassaria els límits del municipi llorenç. I això és un mèrit que s'ha de reconèixer al nostre polític, al marge que les ideologies puguin esser diferents.

N'Antoni és una persona que, sempre que l'hi demanin, està disposada a deixar la feina que està fent per dedicar el seu temps al partit, i això no es podria assegurar de tots els llorencins que actualment es dediquen a la política, sobretot si tenim en compte que no és probable que el regidor nacionalista s'hagi enriquit gaire gràcies a la seva tasca pública. En aquest sentit, possiblement sigui el polític local amb més vocació de servei de tots.

El que hauria de decidir en un temps prudencial és si el seu temps basta per dedicar-se amb eficiència als tres organismes als quals pertany -Parlament, Consell i Ajuntament-, ja que és difícil que pugui complir simultàniament les tres tasques amb el rigor que pertoca. Bé és ver que a Sant Llorenç està a l'oposició i que les seves obligacions són molt inferiors que si està a l'equip de govern, i també que el Parlament no torna obrir les portes fins passat l'estiu, cosa que li dona un marge d'alguns mesos per decidir-se, però si el seu futur polític s'ha de desenvolupar a Ciutat -sobretot de cara a la vinent legislatura-, creim que és hora de pensar en un relleu a la cadira de la Sala.

Enhorabona, per tant, a n'Antoni Sansó per la seva merescuda carrera política, i sort i encert en el desenvolupament de la seva tasca, que serà més bona en tant se sàpiga enrevoltar de persones honrades i capacitades, ja que no ha tengut temps de preparar un mínim programa nacionalista de cultura. Tant de bo puguem dir el mateix d'altres llorencins d'altres partits que han triat la gestió pública per desenvolupar la seva personalitat.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca).

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Maig de 1994. Número 205

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: *Associació Cultural Flor de Card*

CIF: G07606185

Imprimeix: *Tirrena S.A.* (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza

Guillem Quina

Joan Santandreu

Guillem Soler

COL.LABOREN

Escola	Mascota	Portada
Josep Cortès	Guillem Nadal	3
	Antoni Sansó	6
	Judo	7
	Espipellades	15
	Tal dia com avui	21
	Estampes llorencines	24
Guillem Pont	Gent de la nostra gent	4
	Els quatre clotets	18
Ignasi Umbert	Pedro Servera	5
	Globus	8
PSM	Europees	9
Diversos	Batec	10
T. Ventayol	Lira d'or	11
Jaume Galmés	Salvat-Papasseit	12
Xavier Morell	Viatge a l'Estació Z	14
Nicol./Simon.	Demografia	16
UM	Europees	17
Govern Balear	Icona russa	19
Catequistes	Mostra de pintura	20
Lleure a...	Trobada de germanor	21
Maria Galmés	Si lleu...	22
	Comptabilitat	
Xesc Umbert	El temps	23
Bel Nicolau	Distribució	

Guillem Nadal

exposa al Museu d'Art Modern i Contemporani de Niça

Del 6 de maig al 26 de juny, el nostre paisà Guillem Nadal exposa les seves darreres obres -pintura i escultura- al Museu d'Art Modern i d'Art Contemporani de Niça, en una mostra que ha batejat amb el títol de *Trilogia*.

Del preciós catàleg que a tal fi ha editat el museu, extraiem uns apunts aïllats de la presentació que n'ha fet Damia Huguët:

Guillem Nadal viu, veu, beu, observa, tasta, grata, poteja, tresca, assaboreix tot el llevant de l'illa amb els peus del seny, descalç, una mica descambuixat a primeres hores de qual-sevol matí, tant a l'hivern com a l'estiu.

...
Damunt la tela blanca: una pinzellada negra. Damunt una taca de color vermell: una pedra grisa. El món, el seu món també comença així. Amb els colors que no volen esser colors, ni fins i tot consentir la tradició dels colors. Cercar els elements de la passió: vet aquí l'objectiu, un dels objectius, rectes i nets, que prevalen en la seva tasca diària d'observar, de meditar, fer avinent, de deixar entreveure amb la rigorositat de qui té el món per pàtria, el color rogenc, absolut, de les terres de So'n Xerubi.

...
Dos elements, dos símbols gens ni mica gratuïts, sinó relacionats, crec que intencionadament, amb el call viu de la seva escriptura anterior. Aquests no són altres sinó la presència, poc o gaire matisada, d'uns cranis que semblen voler contrastar amb l'eufòria dels colors -blanc i negre- d'un rerafons molt elaborat, espaiós, i que sovint venen subreixats per unes creus o uns símbols fal·lics que intenten provocar una meditació encara més profunda, vinculats a l'essència més pura de l'Art rupestre: fent-los més actuals,

més presents.

També la contundència, i en gran magnitud, d'uns cercols que pretenen equilibrar el significat d'una tragèdia, subreixada amb creus i cranis damunt la immensitat de l'espai, amb esgrafats provocatius, sobriament. La qual cosa s'accentua encara més amb unes escultures que diversifiquen l'espai, i que semblen pretenir -i condensar- una major reflexió sobre el cos total de l'obra, i que les complementa.

...
Guillem Nadal ha aprofundit, i amb molta rigorositat, en els lligams i en les connotacions que uneixen l'amor i la mort, entre passió i religió, entre sentiment i eufòria.

Aquestes creus menudones, senzilles, emblemàtiques; i aquests cercols instintius, provocatius, involucren ben intencionadament -meditats- el sexe amb la passió: la realitat d'una mort que sabem nostra.

...
Amb tot, però, i després de meditar

cada regruix, cada esgrafat, cada pinzellada amb color d'Obra viva de Guillem Nadal, arrabatada a les parets mallorquines de Son Xerubí, amb molta llum: el blau del cel, la mar blavenca, la profunda mediterraneïtat que la seva pintura evoca.

...
Guillem Nadal, al meu entendre -en la soca del meu pensament- l'únic que ha fet -i fa- és prosseguir, molt meticulosament, uns treballs fets, continuar unes intencions, provocar la meditació: l'amor, la mort, l'eròtica de viure, atorgant-lis més vida, més vitalitat, i subreixant amb tots els seus sabers uns fets i unes vivències que ell vol -perquè en sap- expressar obertament, en viu, amb les mans del cor, amb els peus tacats de terra i de seny, immergint-se després, nu, home amb vida, en aquesta mediterrània blava i verda, blanca i nostra, que mai no ignora la fortor que vivim.

(Recull a càrrec de Josep Cortès)

En Xesc

Era un dels pocs que tenia les idees clares en acabar l'època d'escolarització. En Xesc Umbert de Sa Fontpella sabia que seria pagès. De fet s'extreuen les circumstàncies lògiques i definitòries: era fill de pagesos ("si un pot, sempre és millor viure dins lo seu que anar a jornal") i, a més, la família disposava d'un lloquet -Sa Fontpella- que, aparentment, permetia viure amb independència.

Però si eren clars els seus condicionants "naturals" també ho era la seva personalitat, el seu taranna. De fet en Xesc sempre havia demostrat certes habilitats manuals, cert enginy per la mecànica, certa dosi de curiositat, de voler conèixer més les coses que tocava, i de certa caparrudesa, tan sana com la modèstia que acompanya sempre les seves accions ("ah!, mira, ha sortit bé aquesta vegada").

I a aquestes dues condicions n'hi hem d'afegir una tercera: en Xesc és d'aquells que no s'avorreix mai, sempre té quelcom a fer. Ni abans era home de cafè ni ara -supòs- home de televisió. És home "de fer". Una persona feïnera que aplica, potser inconscientment, allò de "sin prisas pero sin pausas", anar fent sense aturar-se.

Si a les condicions assenyalades -enginy, caparrudesa i feïner- hi afegim la del coratge, no sobtarà gens que, un determinat dia, aquell pagès de Sa Fontpella just iniciat, tregués comptes i veiés la necessitat de cercar nous camins de vida i de realització personal.

Segurament representà una mena de rebel·lió personal ("no vull ésser pagès, vull ésser... electricista de cotxes!") precedida de dubtes, inseguretats i pors, sense que això impliqui forçosament esqueixos o traumes. Al cap i a la fi, el dubte sobre l'esdevenir és quelcom que precedeix tota acció humana inhabitual.

Bé, el que és cert i segur és que en

Xesc actual ("En Xesc de sa Xispa") és avui un electricista de cotxes conegut i reconegut a tota la contrada, pel seu encert, per la seva modèstia i per la seva capacitat de feina. De totes maneres i malgrat el pas de pagès a menestral, no gaire usual (en contraposició al "normal" pas de pagès a oficis directament relacionats amb el

món de l'hosteleria), la popularitat d'en Xesc potser li ve més per la seva afeció que no per la seva professió. En Xesc és, a més, *l'home del temps* local, un aficionat al registre de dades meteorològiques, com tenen molts altres pobles, però en aquest cas mínimament científic i segur.

Mitjancant aparells -uns comprats i

altres fruit del seu enginy-, alguns d'aparença ben sofisticada, i amb paciència i estructuració, va enregistrant dades meteorològiques -sol, vent, pluges, boires, gelades...- tant de Sant Llorenç com de Sa Fontpella, dades que, per la seva fiabilitat i constància, serveixen de base a posteriors anàlisis i investigacions.

Certament, els treballs constants, pacients i meticulosos quasi mai resulten espectaculars, però amb el temps, si se saben utilitzar o descobrir, resulten molt més profitosos que no les elegants i renoueres accions puntuals.

I els treballs d'en Xesc tingueren un primer reconeixement quan, des de la televisió, li demanaren si volia passar-los dades diàriament.

La reacció d'en Xesc amb els particulars meteorològics catalans és transcendent. De fet encara deu ésser ben viu en el seu record el cas que li feren quan es desplaçà als estudis de Barcelona, així com la relació -franca i oberta- esdevinguda de les visites dels

catalans al seu taller.

Moltes vegades s'argumenta que s'han de cuidar i potenciar determinades accions -esportives, d'imatge...- per tal de donar a conèixer el poble de Sant Llorenç, accions moltes vegades costoses i no sempre ben planificades en no aconseguir l'objectiu previst -no citaré exemples però segur que tots en guardam algun en el record-. Ido bé, en Xesc, dins de la seva modèstia i perseverància, ha aconseguit que "Sant Llorenç des Cardassar" fos un poble ben conegut a l'àmbit territorial de Catalunya i Balears, en citar, la televisió, les ventades o les pluges de Palma i Sant Llorenç a "l'illa de Mallorca" de forma continuada i a l'hora de major audiència.

I tot, sense esmentar, ni de passada, les completes dades que mensualment s'ofereixen sobre les pàgines de Flor de Card, de les millors que hem vist mai en una publicació escrita, fins i tot d'àmbit més ampli que el de la revista llorencina.

Certament vivim a un poble singular. Sant Llorenç és com és. I tal vegada per això l'estimam, malgrat a vegades intentem fer coses per canviar-lo (les relacions amor-odi diuen que van molt entrunyellades), per això no ens ha de sorprendre que institucionalment es faci tan poc cas a la feina d'en Xesc.

Estic segur que en altres indrets s'haguessin establert mecanismes de suport i ajuda o, si més no, accions de reconeixement i recolzament moral, però aquí això és impensable.

Sortosament alguns llorencins, com en Xesc, són d'encarnadura forta, com la fusta de l'alzina, i no necessiten esment ni reconeixement per continuar treballant, en el camp que els agrada i complau, al servei de la comunitat.

De fet, ni els grans homes no s'han mesurat mai per la seva altura, ni les bones accions llorencines per reconeixements oficials locals.

Text: **Guillem Pont**

Dibuix: **Josep Cortès**

Pedro Servera, una gran pèrdua per Cala Millor

A mitjan capvespre del passat dia 24, una notícia ens va deixar sense paraules: en Pedro Servera havia mort. Tot el sector hotelier, i no tan sols de Cala Millor sinó d'arreu de l'Illa, va quedar sorprès per la notícia, ja que no se sabia que en Pedro estàs malalt.

Cala Millor ha perdut una de les persones que més han incidit en la seva personalitat, un home que va dedicar molts d'anys de la seva vida a moldejar aquest caràcter que avui té Cala Millor. La seva influència ha sigut constant, principalment dintre del sector hotelier, tant en la manera de fer la promoció com en l'actuació en-

front dels Tour-Operators. Fou fundador de l'Associació Hotelera Bahía de Cala Millor, de la qual arribà a ser President, i també ocupà el càrrec de Vice-President durant l'etapa d'en Tomeu Femenias a la Presidència.

Durant una curta etapa va provar la política i es va presentar a les eleccions municipals al seu ajuntament, Son Servera, en el qual, si bé al començament de la legislatura va estar a l'oposició, ben prest entrà a formar part del govern municipal i es va fer càrrec de la regiduria de Turisme, des d'on va impulsar de manera decidida la gran transformació que ha fet Cala Millor. Durant aquesta etapa en què vàrem coincidir ocupant les regiduries de turisme, pocs eren els dies que no parlàssim junts del tema que a ambdós ens preocupava, el pla d'embelliment.

En Pedro Servera era una persona que quan tenia una idea no s'aturava fins que

l'havia duit a terme, sempre cercant la fórmula necessària perquè fos així; era un lluitador nat, un enamorat del món del turisme, un món que per a ell tenia pocs secrets, i dins del qual era molt respectat perquè tothom coneixia la seva vàlua. Tant és així que en algun moment es va parlar d'ell com a substitut a la Conselleria de Turisme, quan en Jaume Cladera va ésser cessat.

El passat mes de novembre l'Associació Hotelera, en la seva gala anual del sector, li va retre un homenatge per la seva dedicació, no tan sols a l'Associació, sinó per tot el que havia fet per la nostra zona, i és que la història de Cala Millor no es podrà escriure sense en Pedro, perquè ell ja ocupa un lloc important dins l'encara curta història de Cala Millor.

Descansa en pau, amic Pere.

Ignasi Umbert

Antoni Sansó, president de la comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca

Aquest mes ha estat notícia el nomenament d'Antoni Sansó com a president de la comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca, passant a ocupar el càrrec polític de més relevància en tota la història de la nostra vila. Per tal motiu li hem fet aquesta entrevista.

Com ha estat que t'ha tocat a tu assumir sa presidència de Cultura d'es Consell?

Ha estat es resultat d'un procés. Des d'es dia que Unió Mallorquina va rompre es pacte, es Partit Popular va quedar en minoria dins es Consell Insular, i com que en es Parlament li estaven posant traves contínuament, va traslladar sa seva política an es Consell i va plantejar tots es canvis dins ses comissions. A partir d'aquest moment el PSM va entrar a ses negociacions i acordàrem agafar Cultura. En vista que en Pere Sampol era es portaveu i na Maria Antònia Vadell se'n cuidava de s'Urbanisme, a mi em va tocar encarregar-me de sa comissió de Cultura.

Deus estar content d'ocupar es càrrec més alt que ha ocupat mai un polític llorençí...

Sí, però hi ha que dir que no sabem per quin temps serà, perquè estam supeditats a sa política global d'es Consell Insular. Sabem que és un càrrec sotmès a sa Presidència i, per tant, que el pot canviar quan vulgui. És una situació provisional, perquè només hi manca un any per acabar sa legislatura i ha estat més que res una contribució d'es partit a sa governabilitat de s'instituició.

Quines competències tens?

Fins a final d'any mos cuidarem d'es Teatre Principal i de tot lo que és la Misericòrdia -xarxa de biblioteques,

sala d'exposicions...; a més tenim un pressupost de subvencions per edicions de llibres, exposicions, etc. En aquest sentit sa nostra feina és fer un poc de *repartidora*. A part d'això, si tot va així com s'espera, a partir d'es gener de l'any que ve es Parlament ens transferirà bona part de ses seves competències en matèria cultural, ja que a la llarga, segons s'Estatut, han de ser es Consells Insulars es qui gestionin sa Cultura de ses Illes.

Hauràs de tenir relacions molt fluïdes amb sa Conselleria de Cultura, idè...

Sí, en aquests moments ja hi són, i fins i tot hi ha un pacte cultural -més teòric que pràctic, s'ha de dir- entre sa Conselleria, sa nostra comissió i s'Ajuntament de Ciutat. En aquests

moments hi ha una exposició d'icones russes fruit d'aquest pacte, i també en depèn s'Orquestra Simfònica de Balears; també celebrem s'Any de s'Arxiduc...

Aquest càrrec, que també és es més alt que gestiona el PSM, suposa una responsabilitat p'es partit, ja que miraran bé com organitza sa política cultural un partit nacionalista d'esquerres.

Clar, això és un repte per al PSM, però també hem d'entendre que és una situació complicada que s'ha d'emmarcar dins sa política global d'es partit. Vull dir que encara que gestionem una àrea determinada, el PSM seguirà plantejant sa seva política dins totes ses altres àrees, i això pot causar problemes de convivència. Per exem-

ple, en es tema de Ses Covetes noltros mos hem posat molt durs, i es fet de presidir una comissió no mos farà canviar sa manera d'actuar. Lo altre seria un engany an es nostros votants.

No serà un poc curt es temps, si tenim en compte que per enguany ja deu estar tot programat i a sa primavera de l'any que ve hi tornarà haver eleccions?

Sí, això està clar. I no només està sa programació feta, sinó que es presupost està gastat. Se podria fer un suplement de crèdit, i de fet ho intentarem, perquè si en som es responsables no volem que mos ho donin tot fet. De moment es President ha demostrat una actitud oberta, i esperam que continuï així lo que resta de legislatura, a fi d'evitar mesures més dràstiques per part de s'oposició.

Teniu projectes?

S'idea hi és, però en tan poc temps és difícil posar-la en pràctica. Se tracta, més que res, de canviar sa dinàmica d'actuació, de sebre què volem i quins criteris hem d'aplicar a s'hora de donar subvencions. Una altra cosa que hem de divulgar és s'arxiu de la Misericòrdia, perquè és molt important i sa gent no el coneix gaire.

Un d'es llocs que més repercussió té entre sa gent és es Teatre Principal...

Sí, i és necessari prioritzar ses representacions. No se tracta de canviar ni de llevar res, però hem de deixar clar quin ha de ser es seu paper. Lo que no pot ser és que un teatre públic dugui companyies de fora i faci sa competència a s'iniciativa privada. Hi ha unes minories, un teatre alternatiu... que no tenen sortida perquè no són rentables, i és aquí on s'ha de fer un recolzament. Quant a sa temporada d'òpera, no és que trobem que s'hagi de suprimir, perquè hi ha una demanda per part de sa gent, però lo que no podem fer és tenir es teatre ple durant tres o quatre funcions i que només hagin pagat per omplir-ne una.

Com quedarà el PSM a Sant Llorenç amb ses teves noves responsabi-

litats? Tendrás temps per dedicar-te an es teu poble?

És un tema a discutir. Lo primer que volia fer és comprovar si aquest pacte té una certa solidesa, perquè si d'aquí a un mes ses coses no funcionaven i jo ja hagués dimitit com a regidor, possiblement me'n penediria d'haver pres una decisió precipitada. D'altra banda, ara ha acabat es període de sessions d'es Parlament i fins a s'octubre no tenim més feina. A més,

estant a s'oposició ses tasques són molt més poques que si estàs en es govern. Deixarem passar un temps prudencial i ja veurem quina decisió prenim.

Ja t'han donat s'enhorabona es polítics llorencins?

Alguns, tots no.

Idò noltros, es de sa revista, aprofitam s'ocasió per donar-te-la.

Gràcies.

Josep Cortès

Judo

Durant aquest mes de maig hi ha hagut un llorencí que ha destacat amb molt avantatge dins un esport que de cada vegada és més popular entre els joves de la comarca. En Bernat Brunet Estarelles *Busco*, de 14 anys, ha guanyat primer el campionat de Mallorca de Judo, després el de Balears i finalment el trofeu concedit a Manacor en motiu de les Fires i Festes de primavera. Quasi res, duu el diari!

En Bernat, cinturó marró, s'entrena a la delegació que el manacorí club RENSINKAN té a Son Servera, i s'està preparant pel campionat d'Espanya que se celebrarà el mes de juny a Calvià.

No cal dir que li donam la nostra més cordial enhorabona i l'encoratjam per a que faci un bon paper a la difícil competició que l'espera.

— CIAL. —

ES PUIG C.B.

—INSTAL.LACIONS SANITARIES—

C/. NOU, 37 - Tel. 83 82 99 SANT LLORENÇ

II trofeu Illa de Mallorca de globus aerostàtics Ignasi Umbert UN ESPECTACLE D'UNA BELLESA IMPRESSIONANT

Els dies 29 i 30 d'abril i 1 i 2 de maig tota la comarca de Llevant, i d'una manera especial la badia de Cala Millor, va poder gaudir d'un espectacle meravellós: dotze impressionants globus de múltiples colors es passejaren pel cel de la nostra contrada perquè milers de turistes i no turistes poguessin contemplar un espectacle realment impressionant. El cel de Cala Millor i de tots els pobles que l'envolten es va omplir de color, els globus de tamany diversos recorregueren la nostra zona costanera i els seus voltants, i els que varen tenir la sort de poder volar amb ells per primera vegada -que foren bastants- varen poder gaudir d'un plaer completament inèdit, al mateix temps que descobrien una visió diferent dels nostres pobles o dels nostres camps. La visió que es perfila des de les altures no es gens fàcil de descriure, és una impressió indescriptible per aquells que han tingut l'ocasió de poder percbre-la i que difícilment podran oblidar.

La sola preparació del vol és ja per ella mateixa emocionant, és l'antecambra d'una aventura nova, veure com a poc a poc el globus es va inflant per aixecar-se ple d'aire calent, i això fa que el globus comenci a moure's, com si tractàs de començar una dansa i tingués dificultats per mantenir l'equilibri. A la fi, quan tot ja està disposat, els pasatgers pugen a bord i a poc a poc el globus es va alçant cap al cel. Un silenci absolut permet escoltar la respiració dels pasatgers, ningú no gosa dir cap paraula. Una estranya sensació, com si estàs flotant a aire, s'apodera dels pasatgers qui, quiets,

contemplen l'impressionant i meravellós espectacle que s'obri davant els seus ulls. És molt difícil descriure aquesta sensació, senten que no desitgen tornar a terra, a cada pam que recorren, descobreixen coses noves, petits detalls; a vegades rocen el cim de la muntanya, altres es l'enramada dels pins, com si d'un ocell es tractàs. El temps passa sense que un se'n temi. El vent va marcant la ruta i quan arriba l'hora d'aterrar, senten com si allò tan sols hagués sigut un somni, un somni meravellós, un somni del que no voldrien haver-se despertat, i a dins ells els queda el desig de tornar pujar a dalt, tornar sentir-se com els ocells, sentir un altre cop aquesta meravellosa sensació de caminar per l'espai i gaudir una altra vegada d'aquesta visió tan nova i tan diferent de la nostra contrada.

fora els globus s'alcen d'un determinat punt i han de llançar un testimoni sobre una diana ja marcada amb antelació. La modalitat de la *llebre* consisteix en què un dels globus surti deu minuts abans dels altres, perquè la resta intenti abastar-lo i tracti de col·locar el testimoni el més aprop possible de la diana que el globus *llebre* hagi marcat a un lloc no previst amb antelació.

Després de les vuit proves que he esmentat, la classificació final va quedar de la següent manera: en primer lloc es va classificar el globus pilotat pel gallec Alfonso Lubia, el segon fou pel català Josep Maria Lladó, i el tercer per Jordi Aracil, amb el globus Sa Nostra-30; el quart per José Maria Sambola, amb el Caja Madrid; els següents l'alemany Hexaglott, el Agfa, Natwest, Viajes Llevant y BBV. Me-

Aquesta II Copa Illa de Mallorca ha reunit dotze globus, que han vingut de diferents comunitats espanyoles. També hi ha hagut la participació d'un globus d'Alemanya. La competició va esser dividida en vuit proves, amb les modalitats *dintre-fora* i l'anomenada *llebre*, naturalment les rutes dels globus estaven supeditades a la direcció del vent. Per la modalitat *dintre-*

reix destacar-se l'actuació del globus en forma de botella "Gordons", que va fer de *llebre* a les proves d'aquesta modalitat.

L'organització d'aquesta II Copa Illa de Mallorca va estar a càrrec per l'aspecte tècnic per Mallorca Balloons, dirigida pels germans Aracil, i va comptar amb el patrocini dels ajuntaments de Sant Llorenç i Son Servera,

Consell Insular de Mallorca, Sa Nostra i l'Associació Hotelera Badia de Cala Millor.

Fora de competició hi va haver una exhibició nocturna amb la modalitat denominada *captiu nocturn*, que va tenir lloc el dia 1º de maig a vespre sobre la platja de Cala Millor; s'havia

previst que hi poguessin pujar els al·lots de la comarca, però, degut al fort vent que es va moure aquest vespre, la prudència va aconsellar que no es fes, i el fet que el vent no s'aturà va deslluir una mica l'espectacle.

Per acabar, vull repetir que fou un espectacle meravellós el que tengué

rem ocasió de veure a Cala Millor, i que es pot tornar repetir l'any que ve si es confirma el desig dels organitzadors de convertir aquesta prova en internacional, el que ens donaria ocasió de veure un grup de globus encara més ampli passejant pels cels de la nostra vila. És el que tots esperam.

Per Mallorca

Dia 12 de juny tenim una cita important amb les urnes. Important, perquè amb el nostre vot decidirem quins han de ser els nostres representants a la Unió Europea.

El PSM-Nacionalistes de Mallorca, com a força nacionalista d'aquestes Illes, té l'obligació de ser amb fermesa en aquestes eleccions per influir positivament a tots els àmbits on es decideix el futur polític, econòmic i social de la nostra gent.

El PSM-Nacionalistes de Mallorca té la responsabilitat de defensar els interessos del poble mallorquí a les institucions de la Unió Europea.

La nostra tasca des de fa ja 18 anys a les institucions autonòmiques i municipals ens avalan. L'honestat, el nacionalisme, el progressisme, la justícia social, el compromís ecològic... són indissociables del que representa el PSM dins la societat mallorquina.

Per primera vegada els partits nacionalistes més significatius del Principat de Catalunya, del País Valencià i de les Illes Balears s'han unit per defensar conjuntament els interessos dels nostres pobles i per participar en la construcció comuna d'aquest gran projecte que és la Unió Europea.

Volem una Europa a la qual els mallorquins ens poguem sentir represen-

tats i defensats com a ciutadans de ple dret.

Entenem que la coalició PSM-CIU-UPV, és la millor garantia per al poble de Mallorca.

Associacions, sindicats, petits i mitjans empresaris, comerciants, pagesos o particulars trobaran en la nostra opció l'interlocutor que els permetrà canalitzar les solucions als seus problemes a la nova Europa.

La garantia de presència a les institucions europees ens obri una nova via d'informació i d'influència a Brussel·les al marge dels partits centralistes.

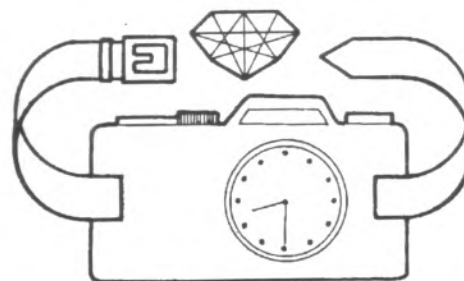
El PSM-Nacionalistes de Mallorca llança un missatge nacionalista i de futur a tota la nostra societat per poder defensar els nostres interessos a les institucions europees.

Mallorca, les Illes Balears, necessiten ésser amb força a Europa i sens dubte la coalició PSM-CIU-UPV ens assegura aquesta força amb una presència important i sòlida. Per poder plantejar les necessitats dels ciutadans de les Illes Balears a Europa vos demanem el vostre vot.

Per Mallorca, votau la coalició PSM-CIU-UPV.

GARCIA LIS

JOIERIA-RELOTGERIA-FOTOGRAFIA

ELS OFEREIX LES MILLORS MARQUES EN
RELOTJERIA

SEIKO * LOTUS * LETUAL * TORNELLI
LORUS * CASIO
IMMERSIÓ

i com a novetat per als més joves
NAF * NAF * WATCH

Carrer Major, 47 * Sant Llorenç * Tel. 838351

Salvat-Papasseit

Dilluns, dia setze de maig, en Jaume Galmés, coordinador del suplement literari "La lira d'or", de la revista "Flor de Card" va organitzar una lectura de poemes del nostre autor Salvat-Papasseit.

L'acte va tenir lloc al centre de cultura de "Ca Ses Monges".

La comissió de Cultura del Consell Insular

El diputat del Parlament de les Illes i regidor pel PSM a l'Ajuntament de Sant Llorenç, Anto-

ni Sansó, ha entrat a presidir la comissió de Cultura del Consell Insular de Mallorca.

Després de les negociacions, en Sansó s'encarrega de les competències en matèria de cultura que el Consell Insular té atribuïdes: Teatre Principal, Conservatori, Xarxa de Biblioteques, etc.

Esperem que la seva gestió sigui ben fructífera.

Residus sòlids

Del dia 28 d'abril a l'1 de maig, en Bartomeu Mestre, en representació del consistori llorençí, i n'Antoni Sansó, representant el CIM, anaren a Alemanya convidats l'empresa que gestiona la recollida selectiva dels fems a una comarca d'Alemanya.

Aquesta empresa contempla, entre les seves ofertes, des de la recollida selectiva de residus sòlids fins a la incineració; cal dir que a Alemanya, i concretament a aquesta comarca, s'aprofita el 40% de les deixalles.

Esperem que aquesta experiència sigui profitosa per als nostres dirigents i ben prest vegem a Sant Llorenç uns resultats d'aquesta anada a l'estranger.

Futbol

Ja ha acabat el campionat de lliga de 3ª divisió de futbol. El Cardassar ha aconseguit el seu objectiu principal, que era mantenir-se un any més dins la categoria.

Ara és el moment de fer balanç i d'avaluar la lliga, el moment de parlar de renovacions o continuïtats, el moment de començar a planejar la propera campanya.

El que ja podem assegurar és que el tècnic Antoni Pastor no continuarà al capdavant de l'equip granoter.

Penyes

L'equip "glopetista", es troba en aquests moments, i a falta de molt poques jornades per acabar la lliga, involucrat en dues lluites que consoliden l'equip llorençí com un dels millors de tot el campionat.

La primera seria proclamar-se campions, encara que només duen un punt d'avantatge al segon classificat, R. Manacor-G. Galletero; i la segona és que el seu porter Andreu Nadal aconsegueix el trofeu de porter menys golejat del torneig.

Segurament si aconsegueixen un d'aquests dos objectius faran una festa de pinyol vermell, i si els aconsegueixen tots dos... serà gros!

Pintura

A començaments del mes de maig, el Musée d'Art Moderne et d'Art Contemporain de Nice

ha rebut un pintor llorençí, en Guillem Nadal, qui, amb el títol de TRILOGIA, fa una mostra d'una trentena d'obres al museu de la ciutat de Niça. Aquesta ciutat podrà contemplar les pintures de Nadal fins a finals de juny.

Aquesta petita informació la podem donar gràcies al catàleg que ha arribat a les nostres mans. Amb una presentació molt acurada de Damià Huguet.

A mesura que Nadal madura, aprèn i experimenta, observem com la seva estètica és amatent, alhora als nous corrents europeus i a les tendències pictòriques més d'avantguarda.

Festival escolar

Dia 13 de maig, al cinema Rigal del carrer major, va haver-hi dues funcions del festival del col·legi "Mestre Guillem Galmés". Hi participaren alumnes de tots els cursos, mestres i pares; tot un èxit de taquilla, les dues funcions.

Tots els cursos participaren amb un ball o una obra teatral. Així, també hi participaren els alumnes que han dut a terme els tallers de ball de bot, teatre i pintura, entre altres.

Aquestes funcions, tenien la finalitat de recaptar fons perquè els nins de l'escola de Sant Llorenç poguessin anar d'acampada a Alcúdia i els sortís a un preu més econòmic.

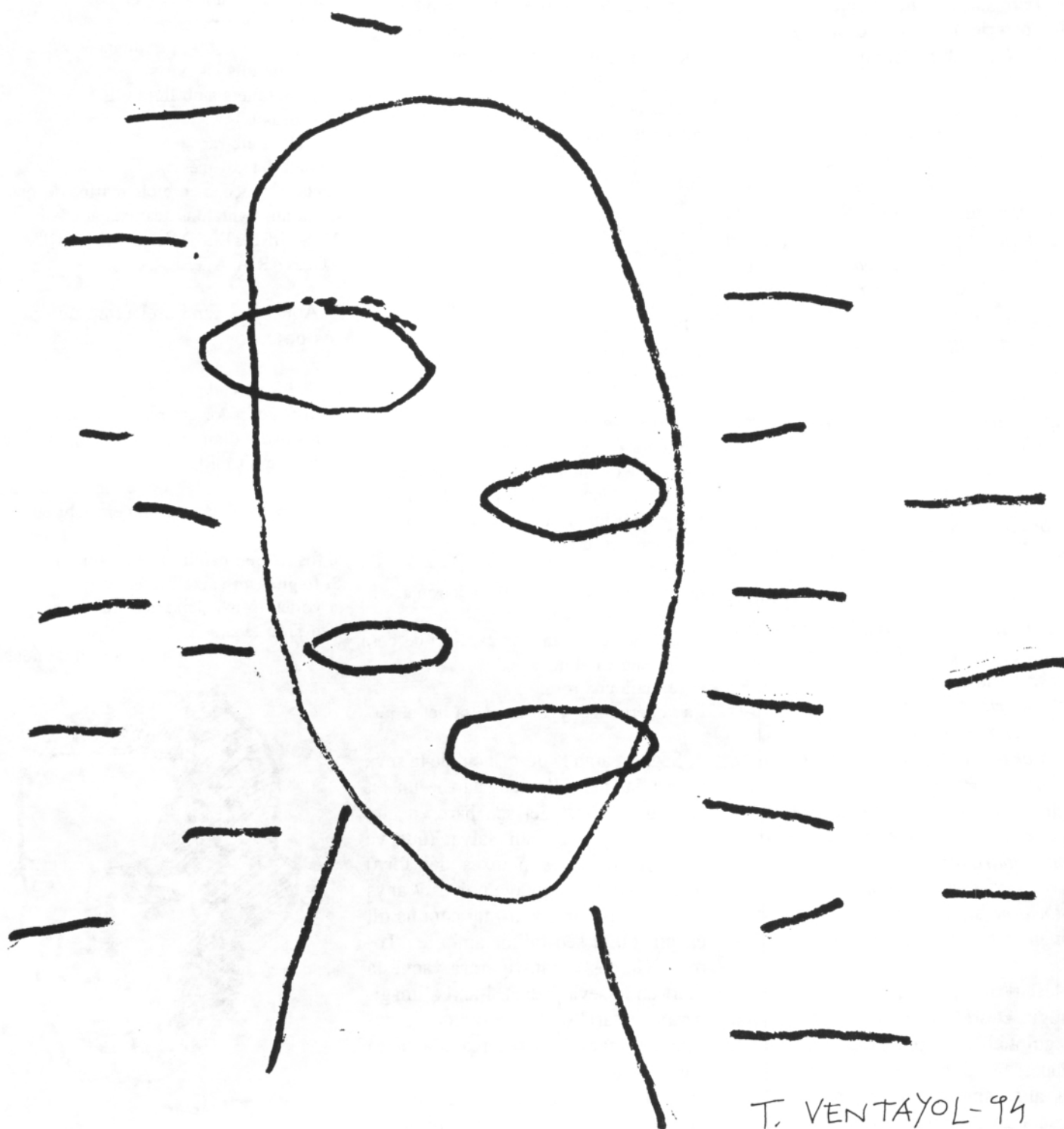
Aquesta acampada durà quatre dies i els nins varen disfrutar molt amb les activitats que els havien preparat els seus tutors.

Dolors Sánchez, Joana Domenge, Joan Fullana i Pere Santandreu

LIRA D'OR

T. VENTAYOL-94

És el tema del somni, com heu pogut comprovar; altres són la infantesa ("Pantalons llargs"), l'amor (tot el llibre *El Poema de la Rosa als Llavis*) i el sentiment de meravella -gairebé franciscà- que Salvat tenia davant les coses més senzilles (vegeu, i és un de mil exemples possibles, "L'ofici que més m'agrada").

El 7 de juliol de 1918 es casa amb Carme Eleuterio i Ferrer, nada el mateix any que ell, a la qual dedica un poema de *La Gesta dels Estels*, el titulat "Venedor d'amor":

Venedor d'amor
porta joies fines:
la noia que vols
la noia que tries.
De tanta claror
que el mercat destria
per cada cançó
dónes una vida.
Quina vida dóns
quina altra en voldries:
jo me l'he triada
moreneta i prima.
Moreneta i prima
que sembla un palmó:
si un altre la mira
li treu morenor.
Jo l'he demanada
que fos sols per mi.
L'he comprada esclava,
la vull fer lluir.
Venedor d'amor
porta joies fines,
la noia que vols,
la noia que tries.

Centrant-nos ara en el seu llibre més popular, la seva gran fita poètica, que és *La Rosa als Llavis*, hem de dir que fou escrit al sanatori de Les Escaldes (Pirineu francès), inspirat en l'amor que visqué allí al costat de Margot, una al.lota de la Catalunya francesa que li féu d'infermera i d'amant.

Del sanatori de La Fuenfria (a Cerdilla, Castella) és el poema patriòtic *Les Conspiracions*, que ha estat comparat als "Tres cants de guerra" de Joan Maragall, de qui Salvat es considera hereu pel que fa a la teoria de la "Paraula viva", i les *Postals a les Filles*.

Pel que fa al meravellar-se davant el simple fet de viure (En Salvat es declarava "un amant de primera volada" de la vida), llegirem "Tot l'enyor de demà", dedicat al seu -i meu- amic **Marià Manent**:

Ara que estic al llit
malalt
estic força content.
-Demà m'aixecaré potser,
i heus aquí el que m'espera:

unes places lluentes de claror,
i unes tanques amb flors
sota el sol,
sota la lluna al vespre;
i la noia que porta la llet
que té un capet lleuger
i duu un davantlet
amb unes vores fetes de puntes de coixí,
i una rialla fresca.

I encara aquell vailet que cridarà el diari,
i qui puja als tramvies
i els baixa
tot corrent.

I el carter
que si passa i no em deixa cap lletra m'angoixa
perquè no sé el secret
de les altres que porta.

I també l'aeroplà
que em fa aixecar el cap
el mateix que em cridés una veu d'un terrat.

I les dones del barri
matineres
qui travessen de pressa en direcció al mercat
amb sengles cistells grocs,
i retornen
que sobreixen les cols,
i a vegades la carn,
i d'un altre cireres vermelles.

I després l'adroguer,
que treu la torradora del cafè

i comença a rodar la maneta,
i crida les noies
i els hi diu: -Ja ho té tot?
I les noies somriuen
amb un somriure clar,
que és el baume que surt de l'esfera que ell volta.

I tota la quitxalla del veïnat
qui mourà tanta fressa perquè serà dijous
i no anirà a l'escola.

I els cavalls assenyats
i els carreters dormits
sota la vela en punxa
que dansa en el seguit de les roderes.

I el vi que de tants dies no he begut.

I el pa,
posat a taula.
I l'escudella rossa,
fumejant.

I vosaltres amics,
perquè em vindreu a veure
i ens mirarem feliços.

Tot això bé m'espera
si m'aixeco
demà.

Si no em puc aixecar
mai més,
heus aquí el que m'espera:

-Vosaltres restareu,
per veure el bo que és tot:
i la Vida
i la Mort.

Per cert, que Manent, a més de recordar-lo com un personatge de "La belle époque" -com a mi em confessà l'any que es va morir-, també l'evoca com aquell home més pròxim del *Fairy Song* ("No ploris més, la flor gentil / ja tornarà amb un altre abril"), poema de John Keats, que no pas a *Glyci-*

ne's Song de S.T. Coleridge ("Adéu, adéu. L'amor sempre somia / i gairebé mai el somni és ver.").

Quant a la seva mort, l'amic Josep Obiols, que estigué present al seu darrer moment al modest pis del carrer de l'Argenteria, fa servir aquestes paraules per comunicar-ho a Carles Riba: "Ja deveu saber que va morir en Salvat. Un dia, en Nogués, que ha sigut al seu costat, ens explicava amb aquell realisme i quasi crueltat amb què explica ell les coses, les escenes quasi salvatges dels darrers moments d'en Salvat. És trist, va ser una mort desesperada. Va morir revoltat. Feia

pocs dies, però no sé com va ser, va rebre els sagraments. En Nogués tot sol aguantant-lo i havent de fer fora les dones que anaven cridant: -Pobre fill meu, ja no hi veu!-, i ell ho sentia. La seva dona es donava cops pertot arreu; s'estripava els vestits i es va quedar descalça, una sabata per ci i l'altra per lla. I quan en Nogués va sortir del quarto que havia deixat mort en Salvat, se li va abraçar i va omplir-lo de petons a les mans, pel vestit, menys a la cara, per tot arreu. La seva mare va passar-se totes les hores fins a l'enterrament dient tot baixet coses a en Salvat i fins una estona diu

que es posà a cantar-li cançons de bressol. Quan moria tenia uns originals inèdits a sota el coixí." Aquests originals no eren sinó els meravellosos poemes d'Óssa Menor, el seu llibre pòstum, ple d'optimisme, i encara de l'amor de La Rosa als Llavis; per acabar, volem fer-nos nostres les paraules de Josep M. de Sagarra escrites el mateix dia de l'enterrament: "Amb aquesta rosa als llavis te n'has anat al cel, estimat amic, estimat Joan Salvat-Papasseit".

Jaume Galmés

16 de maig de 1994

Viatge a l'Estació Z

Xavier Morell

Capítol 14: Just one Night (Part 2 de 6)

De com visqueren cada un dels viatjants de l'Estació Z la nit anterior a l'arribada d'en Joe qui, basant-se en un quadern escrit per Bob a l'any 1968, canviarà per sempre les seves vides. Avui: Jim.

Em deman quanta gent va sobreviure a l'estiu. M'atormenta el dubte de ser l'única víctima. De fet l'estiu no té cap culpa, és el que esperam d'ell, o més ben dit, el que succeeix en ell. Per exemple l'Hivern no té aquestes responsabilitats. Però a algú has de carregar les culpes, un ja en té bastant amb el dolor per haver-se de fer seves les culpes (amb el que pesen!). Així deixem l'estiu com a culpable pels meus desamors. Tampoc em van anar tan malament les coses: vaig trobar un grup de gent, gràcies a l'atzar, que inconscientment em van ajudar a omplir el forat que aquella relació m'havia produït. Això era per jo l'Estació Z, un dels pocs llocs on em trobava bé. Clar que després hi havia la càndida innocència de Kim i la sempre agradabile presència d'Ami. L'únic que no em vaig poder llevar del cap, i que sempre acudien a mi quan menys desitjava, eren uns horribles versos sobre l'estiu que van provocar que més d'un pic la meva guitarra carregués amb les culpes i, de passada, amb to-

tes les seves conseqüències. Doncs avui, mentre escoltava la història que contava, mig gat, el vell Bob vaig sentir com se m'obria de nou el forat i per si no sofrís a bastament més versos horribles vingueren a recordar-me la meva estupidesa:

"No hi haurà més tormentes d'estiu, tan sols les meves llàgrimes banyaran l'arena remoguda en nom del nostre amor".

Necessitava algú a qui poder dir-li "Som aquí i estic fet una merda". Vaig fitar Ami, però estava totalment en bàbia. Dan també estava embadalit escoltant la història del vell Bob i, sort de Kim que em tornà una mirada que també expressava malestar. Déu meu, què ens estava passant.

"Déu meu, què m'estava passant, una paraula i l'obria de cames una altra: una carfícia. Però la paraula mata, desgarrà l'ànima

i et fa cridar
i cercar consol
abraçant una corona d'espines"

No vaig poder més i vaig esclatar en un crit sense fi. Esgotat vaig veure com tots em miraven. Volia disculpar-me o, si més no, dir alguna cosa. De fet ho vaig dir, però no com jo volia: "No puc més, me n'haig d'anar". Kim em va seguir mentres els altres, supòs, posaven cara d'astorats. Em demanava què em passava, si em trobava bé (era evident que no) i si podia fer res. Interiorment vaig agrair-li de tot cor. Exteriorment la pobre Kim degué topar-se amb un pam de gel. No mereixia que algú es preocupàs per mi. No es mereixia que la defraudàs, com vaig defraudar-la a ella. Ho sent Kim, la tardor també té víctimes. Estrany joc que tothom perd.

-Tens uns ulls encisadors (digué ella)
-Tu també (digué ell, tancant-los)
I al vespre, fou dur dormir sol.

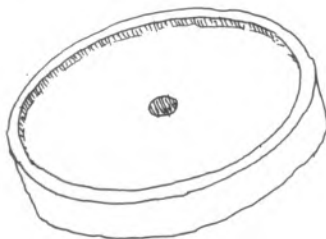

Com que es mes passat vàrem dir que continuaríem passant parenostros per ses vegades que es Partit Popular ha estat notfcia darrerament, agafau es rosari de sa padrina i començau a resar misteris de dolor per:

Es prevaricadors Joan Simarro i Guillem Vidal, es trànsfuga Jaume Peralta, es destituït-pres possessió-renomenat Sáiz, ses empreses Torcal i Zeus, sa dona d'en Gabriel Cañellas i Ses Salines d'Eivissa, sa casa que regalaren an es director d'IBAVI, es subornadors Miquel Deyà i Andreu Bordoy, d'es *Calviàgate*, recentment condemnats p'es Suprem, es senyors Palop i Naseiro...

Entre uns i ets altres, si no anam vius, mos faran resar unes penitències d'aquelles que fiblen i llavonnes mos voldran fer combregar amb rodes de molf.

S'altre dia, a una de ses tertúlies que fan adesiara a Pula, un conseller d'es Govern Balear se va atracar a n'Antoni Cuc per saludar-lo i feren una xerradeta.

Sa cosa no tendria més relevància si no fos perquè també hi havia en Miquel Fal.lera, es batle de Sant Llorenç, a qui s'esmentat conseller no va dir ase ni bèstia.

Es que hi eren han comentat que li va caure molt tort que un al.lotetxo que no pinta res dins la sala sigui més popular que ell per dins ses altes esferes de ses Illes.

Se veu que encara no s'ha temut que, seguint es protocol que solen dur es polfics, es regidor nacionalista avui per avui és més *il.lustre i honorable* que ell.

Si es polfics duen tanta marxa a ses eleccions europees com sa que dugueren a ses darreres generals -cosa que no crec i esper no equivocar-me-, mos podem posar bé amb Déu, que mos ne donaran tassa i mitja.

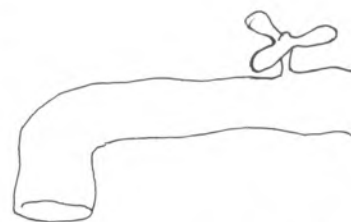
Entre televisió, ràdio, diaris, cartells, mitins i cartes només fris que arribi dia 12 perquè me deixin tranquil, que amb totes ses notfcies que han sortit darrerament a llum -i ses que sospitam que hi ha p'es poble i que no crec que hi surtin mai-, quan veus un polfíc que s'atraca, només tens ganes de posar sa mà a sa cartera, no fos cosa que amb s'excusa de llevar-te un pes de damunt no la tornis veure mai més.

Dia 13 de juliol -hi manca poc més o manco un mes- farà dos anys que vàrem pagar sa nostra contribució per a s'abastament de ses aigües netes, a fi de no haver de comanar més camions d'aigua. En es dia d'avui encara no la mos han connectada.

El dia 31 de desembre de 1991 -fa poc més o manco dos anys i mig- catorze persones, entre llorencins i externs, vàrem entregar una feina sobre es llibre des Centenari que mos havia comanat s'Ajuntament i a hores d'ara encara no l'hem cobrada.

No sé com no estan empegueïts de tractar sa gent d'aquesta manera.

Tornant a s'honorable Toni Cuc, sa vida d'es qual guardi Déu molts d'anys, si en Tomeu Carbó, regidor de Cultura des nostro Ajuntament, ha de menester una ajudeta de ses institucions autonòmiques per qualsevol cosa de sa seva competència, s'hi haurà de dirigir amb una respectuosa instància.

Si na Maria Galmés, representant de Flor de Card a s'Associació de sa Premsa Forana de Mallorca i tresorera d'aquesta entitat, ha de tractar d'algun conveni, ajuda o lo que sigui amb s'institució autonòmica, s'haurà de dirigir an es nostre regidor nacionalista, encara que sigui des PSOE i per la vila no sopin gaire vegades plegats.

Coses de sa política!

I si ara Déu tornàs dir an en Lot que si trobava deu persones justes i honrades perdonaria ses nostres ciutats, vos pareix que les trobaríem?

Si cercàvem dins es polfics de qualsevol partit que comandi onsevulla, es militars (paracaigudistes, COES, tribunals d'insubmissos...), professionals liberals, comerciants, industrials... que fan factures negres, i fins i tot gent des carrer que si pot amagar res a Hisenda no dubta en fer-ho, no ho sé si ho tendríem cruu per trobar-les!

DEFUNCIONS

* El dia 24 d'abril ens va deixar en Bartomeu Galmés Gelabert *Sollo*, germà del qui duu la botiga del carrer de l'alegria.

Tota la vida havia fet de foveraviler, i el va sorprendre la mort a l'edat de 77 anys. Al Cel sia.

* El 28 d'abril va morir en Miquel Sureda Ballester *Solaies*, als 82 anys d'edat.

Mentres treballava fou una persona famosa en el poble per esser capatàs d'Obres Públiques i, per tant, l'encarregat dels *peons caminers*. De jubilat va dirigir la banda de música entre els anys 1960 i 1964 i també a començaments de 1973, quan l'agrupació va reparèixer, però al cap de pocs mesos va deixar la batuta a Lluçia Sureda i es va dedicar a l'ensenyament. També dirigí la banda de cornetes i tambors que es va formar als voltants de l'any 75, i que més tard s'arrodonaria amb les *majorettes*, però també tengué poca durada. Descansi en pau.

* L'endemà, el 29 d'abril, a Palma, va entregar l'ànima a Déu na Maria Caldentey Salas *Salero*, a l'edat de 55 anys.

Aquesta al.lota fa anys que se'n va anar a viure a Palma amb n'Amadora, una parenta seva que tenia una botiga de roba d'infants, a la qual ajudava. Que la vegem en el Cel.

* El dia 17 de maig fou un dia trist per als llorencins, ja que, després d'una llarga i estranya malaltia, ens va deixar n'Aleix Mascaró Soler, n'Aleix, a l'edat de 42 anys.

Encara que treballàs a Ibèria i haguéss de viure a Ciutat, sempre va estar molt relacionat amb el poble, i era un dels qui més trull duien per les festes de Sant Llorenç. Deixa dona i dos al.lots. Al Cel sia.

* I per si no bastassin les desgràcies, l'endemà va morir un altre llorenç d'adopció que només tenia 30 anys, en Simó Rodríguez Lull *Simo*

net, un home fort i sà que es dedicava a l'ensenyament del tennis a Cala Millor. Estava casat amb la llorencina Francesca Lull Mestre i tenia dos fills de 3 i 4 anys. Descansi en pau.

* El dia 9 de maig va morir a Palma l'alemanya Elsa Hintermair, que estava per Cala Millor. Tenia 62 anys. Descansi en pau.

NOCES

* El dia 23 d'abril el català Ricard Grifol Grive i l'alemanya Dagmar Müller decidiren casar-se a Sant Llorenç.

* El mateix dia en Pere Adrover Rosselló, natural de S'Horta, i na Francesca Torres Sancho, llorencina, també reberen la bendició del rector.

* I per acabar d'arrodonir la diada, en José Fernando Torrado, natural de Badajoz i na Isabel Domínguez Martín, madrilenya, també feren l'esclafit.

* El dia 30 d'abril es casaren el ciutadà Pere Joan Rebaso Asso i Francisca Isabel Gómez Garrido, natural

de Veneçuela.

Així que el mateix mes es casaren un català, una alemanya, un de S'Horta, una llorencina, un extremeny, una madrilenya, un ciutadà i una veneçolana, i tots a Sant Llorenç! Si això no es diu cosmopolitisme, ja em direu què li hem de dir!

Cal fer esment que de les quatre noces esmentades abans només les segones es casaren per l'església, ja que la resta ho va fer en el jutjat de pau de Sant Llorenç, cosa que evidencia un canvi progressiu de costums dels llorencins. Enhorabona a les quatre noves parelles.

COMUNIONS

A la pàgina anterior podem veure en Sebastià i na Maria Isabel Massanet Puigròs, n'Antònia Esteva Domenge i n'Antònia Planisi Mesquida, que combregaren el dia 8 de maig.

Isabel Nicolau i Aina Simonet

Unió Mallorquina i Europa: la possibilitat que un mallorquí pugui defensar realment els interessos de tots els mallorquins

La primera pregunta que cal fer-se és, per què Unió Mallorquina vol estar present al Parlament Europeu? La resposta és senzilla, perquè som una nació europea, i aquest fet, tan significatiu, ens obliga a treballar amb totes les nostres forces perquè la veu de Mallorca pugui ésser escoltada a un fòrum on es prenen determinacions molt importants i que ens afecten de manera molt directa.

Però la major part d'aquestes decisions que tan directament ens afecten no es pren en sentit positiu pels interessos de les nostres Illes, i quan això ocorre no hi ha cap veu que ens pugui fer arribar amb la rapidesa que pertoca la coneixença d'aquestes decisions, i en especial aquelles que poden afectar a la nostra butxaca. I això és així perquè fins ara, durant tots aquests anys, els representants que hi ha hagut a Brusselles no han aixecat la seva veu per defensar els interessos

d'aquestes Illes. Durant tot aquest temps ha semblat que no hi havia cap ciutadà d'aquestes Illes que hi fos present, encara que algun d'ells ocupàs càrrec de responsabilitat dins l'organigrama de la Comunitat Europea, i és que per ells eren més importants les consignes dels seus partits -naturalment partits centralistes- que els problemes de les nostres illes. I és que per aquesta gent qualsevol decisió ha de passar per Madrid.

Ara tenim una gran ocasió perquè de veritat poguem tenir un representat a aquest Parlament Europeu, que tan sols haurà de defensar els nostres interessos, els que realment ens interessen, sense haver d'estar a les ordres de Madrid.

Per això cal reflexionar sobre la importància d'aquestes eleccions, no caure amb la teoria dels partits estatals, amb això del vot útil, perquè ja ens ho han dit moltes vegades i de res no ens ha servit, ells sempre han seguit el que més els convenia sense tenir en compte que noltros, mallorquins, també tenim dret a què ens tinguin en compte, i que també tenim necessitats de noves infraestructures, de renovar la nostra planta hotelera, de no deixar

caure definitivament la nostra ja minvada agricultura. Sí, també te-nim necessitat de tot això, igual que les altres comunitats d'aquets estat Espanyol al qual hi pertanyem, principalment a l'hora de pagar els impostos.

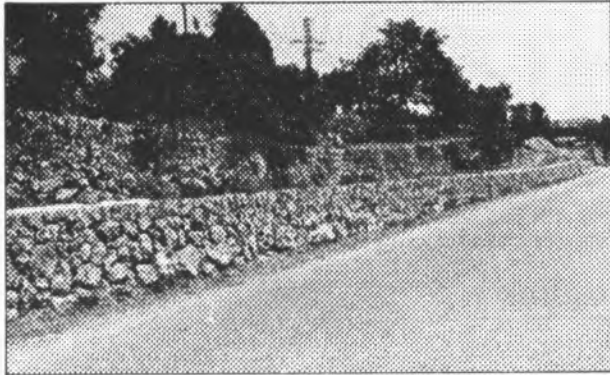
Per això no s'ha de caure en el vot útil del PSOE, o en el vot de càstig del Partit Popular, o en la necessitat de girar cap a l'esquerra de IU. És hora de pensar amb la nostra terra, amb la nostra gent, la gent mallorquina, que tan sol vol defensar els nostros interessos i que d'una punyetera vegada poguem fer valer el nostros vots, perquè està ben demostrat que fins ara els vots que hem donat a aquets partits no ens han servit per masa cosa.

Per tot això, Unió Mallorquina vol estar present al Parlament Europeu per defensar els interessos de tots el ciutadans de les nostres Illes, i aquesta és la consigna del candidat de la Coalició Nacionalista on hi està integrada Unió Mallorquina, Bartomeu Calafell. Per això el vot més útil per noltros mallorquins és el vot que doneu a Unió Mallorquina.

Unió Mallorquina

1.- Paret seca

L'haguessin poguda fer de marès blanc amb un fil-ferro de pues a sobre.

L'haguessin poguda deixar tal com estava i posar-hi uns quants feixos de llenya prima a sobre.

Haguessin pogut sembrar uns quants pals d'ullastre o de ferro i posar-hi una reixa (*rejilla*) ben estirada.

I també haguessin pogut fer *un combinat*: unes quantes pedres, un poc de llenya, alguna rentadora vella i una mica de reixat de ferro provinent del balcó d'un bloc d'apartaments reformats.

Al cap i a la fi, ho fan ells, ho paguen ells, i ho fan dins lo seu.

Però no. Els actuals propietaris d'*Es Garrigó* tenen gust i han volgut una paret seca que delimita la seva propietat.

No tenc dret a dir-hi res, però gràcies. Si tots pensàssim així Sant Llorenç seria agradablement ben diferent.

Ara començ a entendre perquè, anys enrera, quan Lluís Llach cantava aquella cançó "*Vull viure a una caseta voltada de jardí...*" (o una cosa així) el meu pensament em retea la imatge d'*Es Garrigó*.

*****

2.- Arbres i Pou Vell

A diferència d'altres pobles del nostre entorn -per exemple Son Servera, que comença ara i tindrà en uns anys una fesomia verda i ombrejada-, dubtaria si el balanç d'arbres llorençins que jo he viscut seria positiu o negatiu.

És a dir, no sabia dir, amb certesa, si en els darrers quaranta anys s'han sembrat més arbres públics dels que s'han arrabassat.

Amb tot i amb això, sempre s'han d'agrair les possibles

accions que puguin ésser indicadores d'un canvi positiu; per això,

BENVINGUTS I LLARGA VIDA als plàtans que, no fa gaire, s'han sembrat a la part de llevant del Pou Vell i també a la carretera d'Artà.

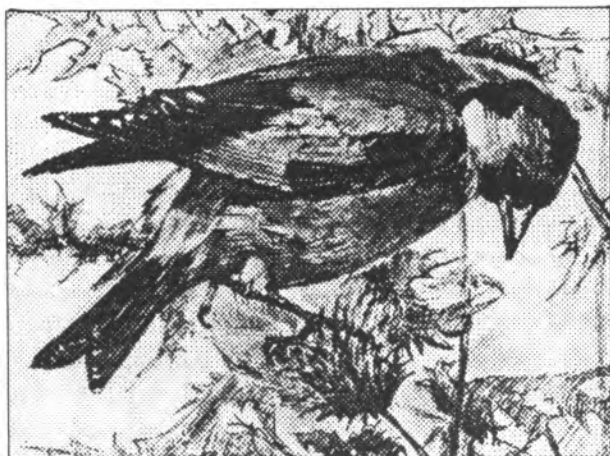
Per cert, i xerrant del Pou Vell, considerant que aquest era un espai públic, d'utilització lliure que l'Ajuntament *per necessitat* -posar-hi un cotxe-, fa anys segrestà al poble. I considerant també que, amb la construcció de les cotxeries a *Ses Rotes Noves* desaparegué tal *necessitat*, no comença a ésser hora que l'Ajuntament torni a la comunitat allò que li havia manllevat?

*****

3.- Insubmissió

L'acaben de condemnar a dos anys de presó, però no ha perdut gens la serenitat, ni la dolçor en la mirada i la parla.

Mentre els monitors de *Ses Sitges* fan la "revisió del dia", i tenc al davant a Guillem Morlà, pens amb el que podrien representar per a ell dos anys reals a presó.

I tot per ésser coherent amb allò que pensa i sent. Per què ha de jugar al joc dels militars si creu que no ho ha de fer?

Analitzat fredament, i malgrat tot, hi ha accions humana, ètica i socialment molt més rebutjables i condemnables

que no la insubmissió. Al cap i a la fi en Guillem no enganya, ni explota, ni fa mal, ni a tots ni a ningú en concret.

D'altra banda, no sembre s'extrevé que puguis conèixer una persona capaç d'assumir plàcidament el fet d'haver d'anar a la presó per no transgredir les pròpies idees.

Aquesta pau, aquesta tranquil·litat i aquesta serenitat m'emocionen (i m'aborronen).

* * * * *

4.- Cadernereres

Els grecs ja assenyalaren que l'únic permanent és el canvi continu.

Enguany hem pogut constatar que, amb una mica d'aigua i constància, es poden produir i provocar canvis positius a l'entorn que ens volta.

Després d'uns quants anys de sembrar els arbres i crear els bassals, enguany hem tengut una agradable i encoratjadora sorpresa: dues colles de cadernereres han triat els voltants immediats de *Ses Sitges* per fer-hi els seus nius. Un a la morera que hi ha just al davant de les cases, i un altre als ciprers de darrera.

-Llarga vida i bon refilet!

Guillem Pont

Icona russa

La Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, el Consell Insular de Mallorca i l'Ajuntament de Palma presenten l'exposició *Icona Russa*, que romandrà exposada a la Llonja, del 17 de maig fins al dia 30 de juny. Aquesta exposició reuneix cent cinquanta peces representatives de les diverses èpoques de l'art de la iconografia russa i ofereix, al públic de les illes una visió panoràmica i exhaustiva d'una parcel·la de l'art que fins ara només havíem pogut conèixer per referències.

Aquesta exposició esdevé una de les mostres antològiques d'icones russes més importants, d'àmbit internacional. En primer lloc, perquè és la segona exposició d'icones que provenen de col·leccions privades que es realitza fora de Rússia, la primera es va realitzar a Londres. D'altra banda, totes les obres que s'hi mostren són inèdites, llevat de set que es varen exposar anteriorment a Londres, Moscou i en el països escandinaus. L'exposició

inclou també una àmplia secció de pintura, la dels segles XVIII i XIX, que és la més poc coneguda per part del públic.

A través d'aquesta mostra, la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear pretén estendre, més enllà de les fronteres nacionals, la política d'intercanvi d'exposicions duta a terme per la nostra institució. Fins ara, les mostres de la Llonja han permès, als ciutadans de les illes, contemplar les realitzacions dels nostres artistes, *Mercant, Taller 6A o Juli Ramis* en són exemples i, també, les manifestacions culturals d'altres comunitats autònomes. Recordam les exposicions *L'avantguarda catalana, L'antològica de Juan Junyer o Miró damunt paper*. A partir de la mostra *Icona russa*, la política d'intercanvi d'exposicions a la Llonja s'estén a un àmbit internacional.

Cal destacar que el catàleg de l'exposició *Icona Russa*, elaborat conjuntament per les tres institucions organitzadores de l'exposició, esdevé un important treball

d'inventari, de catalogació i d'estudi de les característiques de cadascuna de les peces. En el catàleg, que conté la introducció de M. Alpatov i de G. Vzdornov, ambdós destacats membres de la Universitat de Moscou, les obres s'hi exposen cronològicament i dins aquest marc cronològic hi estan classificades segons estils o grups. El nom de l'autor (en els pocs casos en què se'n coneix), el títol de l'obra, la data i el lloc d'origen i les dimensions de les obres són altres informacions que s'inclouen.

Amb aquesta exposició, el Govern Balear, el Consell Insular i l'Ajuntament de Palma, mitjançant la col·laboració institucional ofereixen l'ocasió d'avançar en el coneixement d'un poble que, fins ara, i per raons històriques sortosament superades, romania desconegut i ignorat per nosaltres i, al mateix temps, l'ocasió de descobrir un aspecte interessantíssim del seu art a partir de la contemplació directa.

Mostra de pintura i dibuix

El grup de catequistes de confirmació, encarregat de la formació dels joves llorencins que es preparen per a la confirmació, ha volgut ampliar la seva tasca dins la parròquia, i per això s'ha posat al davant en l'organització d'aquesta nova iniciativa: la "Mostra de pintura i dibuix".

Aquesta iniciativa ha estat concebuda baix un parell de característiques que a continuació detallarem.

L'objectiu general és recaptar fons per a les obres de remodelació de l'Escola Nova. També es pretén fomentar la participació desinteressada en aquesta mostra, i, per tant indirectament, en la reconstrucció de l'Escola Nova; i fomentar aquestes manifestacions de l'Art, i dels artistes llorencins i/o externs.

Pot participar-hi qualsevol persona, des d'artistes "consagrats", fins a principiants, i passant pels artistes "novells". Presentant qualsevol quadre, làmina, etc., pintat sobre i amb qualsevol material, i en qualsevol tècnica, de qualsevol tamany i de qualsevol estil.

Els quadres, dibuixos, etc., seran **donats** a la Parròquia, sense poder ser

recuperats pels seus autors. S'exposaran per les festes de Sant Llorenç. I entraran en la RIFA de la tómbola de la Mare de Déu Trobada. La donació és gratuïta, desinteressada i sense opció a premi o recompensa econòmica ni material.

D'aquí a poc temps sortiran les BASES oficials de la "Mostra", per tant vos pregam que esteu atents al proper número d'aquesta revista, i a altres mitjans de comunicació comarcals.

Des d'aquestes línies volem animar

a totes aquelles persones que tenen el dibuix i/o la pintura com a professió, vocació, o "simplement" afició, -que segons hem sabut, a Sant Llorenç hi ha moltes persones que tenen vertaderes virtuts per aquest ART, però ho duen amagat-, a participar en aquesta "Mostra" i a col·laborar en aquesta causa, -l'Escola Nova-, que tots els llorencins apreciam tant.

"ARTISTES", teniu una porta oberta a algunes possibilitats.

Grup de Catequistes de Confirmació

SECTOR MANACOR

ATENCIÓ AVARIES

GESA

Gas y Electricidad, S.A.

843333

TELÈFON EXCLUSIU I PERMANENT
PER ALS AVISOS D'AVARIES

"SA BOTIGA ECOLÒGICA"

C/ST. LLORENÇ, 49 TF: FAX 83 80 90

07530 ST. LLORENÇ DES CARDASSAR

A LA SEVA DISPOSICIÓ:

- VEGETARIANA
- * ALIMENTACIÓ INTEGRAL MACROBIÒTICA
- * FRUTES i VERDURES DE TEMPORADA i DE COMREU ECOLÒGIC DE LA FINCA DE "SA TAULERA".
- * REMEIS FLORALS "SORIA NATURAL"
- * COSMÈTICA NATURAL, SENSE QUÍMICS
- * PLANTES
- * CONSULTA NATURÒPATA

Trobada de germanor amb els joves de Valldemossa

El passat diumenge 10 d'abril, trenta i pico de joves de Sant Llorenç, socis de l'associació Lleure a lloure, partírem amb cotxes cap a Valldemossa per trobar-nos amb els joves d'allà, els quals també tenen fomada una associació juvenil. La veritat és que el dia no va acompanyar massa, meteorològicament parlant, ja que va intentar ploure tímida, i fins després d'haver dinat va estar ennuvolat i amb molt de vent. Malgrat els inconvenients climatològics la trobada va resultar molt positiva, per l'ambient tan acollidor en què es va desenvolupar.

Just arribar a Valldemossa, fer les pertinents presentacions i omplir la panxa amb el berenar, partírem d'excursió; anàrem a fer la volta dels Miradors, un caminó estret que s'endinsa per la muntanya, bordejant la costa de Valldemossa, amb la Foradada de testimoni de la nostra passejada i amb els diferents miradors que donen nom a l'itinerari com a espectadors privilegiats de la bellesa i magnificència d'aquells paratges.

La caminada s'allargà una mica i dinàrem un poc tard; els de Valldemossa ens convidaren a un bon pa amb oliet, que, menjat en tan grata companyia, va resultar més saborós. Després d'una mica de tertúlia, de la fotografia de rigor i de començar a asaborir la timidesa dels raigs del sol, marxàrem cap al poble a degustar un dels seus productes més famosos: la coca de patata, acompanyada de xocolata.

Després d'això partírem cap a Sant Llorenç, per així concloure una agradable jornada d'intercanvi, profitosa per iniciar unes relacions, tant a nivell personal com a nivell d'organitzaci-

ons, que esperam i desitjam que continuïn i no s'acabin aquí, per conèixer i intercanviar informació sobre la situació, organització i funcionament de les associacions, i per encoratjar-nos a intentar seguir endavant malgrat les enveges, males llengües, l'apatia del personal i altres ingredient malèvols d'aquesta salsa de la vida de qualsevol associació que treballa desinteressadament per la vida comunitària de qualsevol poble.

Quan vénguin els joves de Valldemossa a Sant Llorenç tindrem greus problemes per saber i decidir on els duim, no per la diversitat de l'oferta, sinó per la pobresa de la mateixa. Però malgrat això, estan ben convidats, i estam segurs que els oferirem el millor que tenim cadascú de nosaltres.

Joves de Valldemossa, estau ben convidats! Sereu benvinguts a Sant Llorenç.

Lleure a Lloure

Tal dia com avui

ARA FA 95 ANYS

* Que Bartomeu Janer, vicari de Son Carrió, va presentar els plànols de la nova església, que foren aprovats.

ARA FA 80 ANYS

* Que Gabriel Vives Mas sol·licità autorització per instal·lar una central elèctrica al carrer Cardassar. Seria moguda per un motor de gas pobre. D'allà sortiria una línia fins al centre de la vila, des d'on estendria pel poble. La sol·licitud fou aprovada per unanimitat.

ARA FA 40 ANYS

* Que l'Ajuntament va comprar la casa veïnada, al carrer Major.

ARA FA 30 ANYS

* Que l'hotel Playa del Moro, a Ca-

la Millor, va obrir les portes als turistes estrangers.

ARA FA 25 ANYS

* Que s'inaugurà l'Autosafari.

ARA FA 20 ANYS

* Que el Card en Festa, promogut per Bartomeu Massanet, va fer la seva primera actuació.

ARA FA 15 ANYS

* Que es va constituir el Patronat de la Biblioteca Mn. Galmés, integrat per l'Ajuntament, la Parròquia, l'Escola i el Club Carrd.

* Que el Club Card es va convertir en Centre Cultural.

ARA FA 5 ANYS

* Que l'actual rector va crear el Consell Parroquial.

— Viatges — Ultramillor

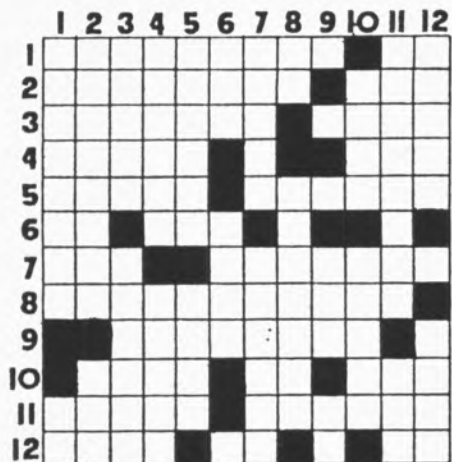
Agència de viatges del grup A, títol 999

Carrer del Sol, 19
Tel. 585720

Cala Millor (Mallorca)

MOTS ENCREUATS

Horizontals: 1.-Dit del lloc on es carenen els vaixells. Déu egipci. 2.-El qui amara el lli o el cànem. Nombre de persones seleccionades per a contendre contra altre en un debat. 3.-Que regeix. Molèstia causada per la continuïtat o repetició d'una cosa que no ens interessa. 4.-Femella de l'ànec. Símbol del iode. Meitat. 5.-Que pertany al sexe masculí, a l'home fet. Peça de vestir, usada avui en certs uniformes militars o civils amb mànigues llargues fins als punys, cos cenyit i faldons llargs. 6.-Al rev., símbol del tàntal. Tallat arran. Consonant. Numeral ordinal amb què es designa el primer terme d'una sèrie numerada. 7.-Que és d'una petitesa extraordinària dins la seva espècie. Relatiu a l'apicultura. 8.-Que atabala. 9.-Tamariu. Cent. 10.-Instrument de vent de metall que dona les notes més baixes. Cara del dau marcada amb un punt. Part d'un edifici que s'estén a l'un o l'altre costat del cos principal. 11.-Cirerer. Darrera tots els altres quant al temps, al lloc, al rang. 12.-Al rev., substància resinosa segregada per un insecte que viu en les branques de diversos arbres. Símbol del radi. Vocal. Que gaudeix de bona salut.

Verticals: 1.-A Orient, colla de viatgers, mercaders, pelegrins, que es reuneixen per travessar el desert o països plens de tribus hostils. Símbol del calci. 2.-Qualitat d'amè. Moviment convulsiu habitual de certs mús-

culs, esp. de la cara. 3.-Raier. Naturalesa. 4.-Fig. elevar a una certa condició. Confusió gran. 5.-Cançó pròpia de la festa de Nadal. Tenir amor a un persona o cosa. 6.-ameoP. Estança. Consonant. 7.-Relatiu al dorris. Acció de parar. 8.-Metall groc. Qualitat d'àrid. 9.-Consonant. Una altra. Símbol del sofre. Hortalissa. Nota musical. 10.-Argument. Posar l'orla. 11.-Que mou a riure-se'n. Dit d'una cosa contra la qual es comet una acció damnosa. 12.- En fem., que sent amistat envers algú. Nom de lletra. Part anterior del cap de l'home.

Solució

Horizontals: 1.-Carenador. Ra. 2.- Amador. Tim. 3.-Regidor. Tedi. 4.-Anega. I. Mig. 5.-Viril. Casaca. 6.- At. Ras. R. U. 7.-Nan. Apícola. 8.- Atabaladora. 9.-Tamarell. C. 10.-Tuba. As. Ala. 11.-Cirer. Darrer. 12.-Acal. Ra. E. Sa.

Verticals: 1.-Caravana. Ca. 2.- Amenitat. Tic. 3.- Rager. Natura. 4.-Erigir. Babel. 5.-Nadala. Amar. 6.-adO. Sala. R. 7.-Dòric. Parada. 8.-Or. Aridesa. 9.-R. T. S. Col. Re. 10.- Tema. Orlar. 11.-Ridícula. Les. 12.Amiga. A. Cara.

BROU DE LLETRES

B A N A B E M L E N I G
C C R A N I A T M X V I
E B O O P U N R E Z I G
F C T O O L T R T T T C
K E U I N M D S A I G T
L N L D B O D S T E A F
M O A E T I N C A S L R
R R L X S R A T R U I G
J E H F V I D A S E T G
I P G R E M U H A S R T
H I J K N T O D L A A R
G F E M U R L A D J C R
D A M A R E R I E D G P
E S D F R T V F G H K L

Dins aquest envitricoll de lletres hi trobareu deu mots relacionats amb l'esquelet del cos humà.

Solució: Crani, ròtula, tibia, tars, metatars, húmer, peroné, fémur, cartllag i radi.

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Guàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambul. de Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
C. Roja (ambulància)	20 01 02
Jutge	56 90 46
	56 95 53
S.M.O.E.	56 95 49
Ca Ses Monges	56 90 83
Funerària	52 60 53
GESA (oficines)	55 41 11
GESA (avaries)	84 33 33
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Teatre de Manacor	55 45 49
Parròquia	56 90 21
Oficina atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

Joieria Femenias

**l·listes de noccs
objectes de regal**

Rector Pasqual, 8
Tel. 569072
Sant Llorenç

Ca'n Xesc

Estació pluviomètrica B-480
Sant Llorenç

 Màxima mitja
Mínima mitja

Màxima 28
Mínima 3
Mitja 13'1
19'3
6'9

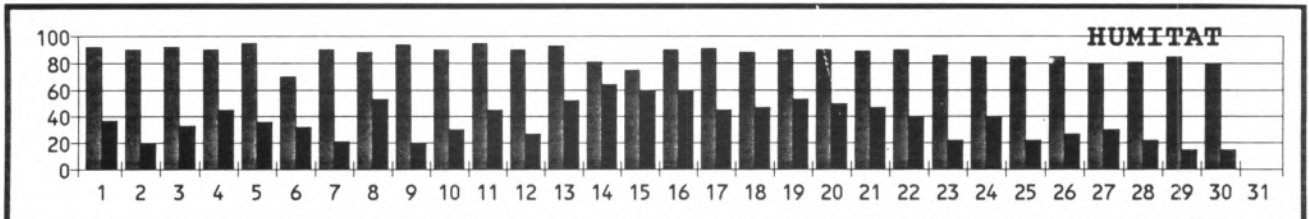
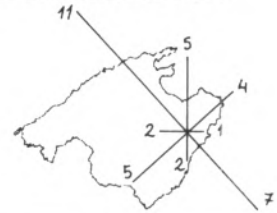
Resum comparatiu del mes d'abril

	1993		1994
Boires	2		3
Tempestes	4		4
Calabruixades	-		3
Pluja (l/m2)	89'1		45'3
Dies de cel serè	13		12
Dies de cel cobert	9		5
Dies de cel nuvolat	8		13
Gelades	-		-
Pols d'Àfrica	-		-
Pluja acumulada any	181'8		100

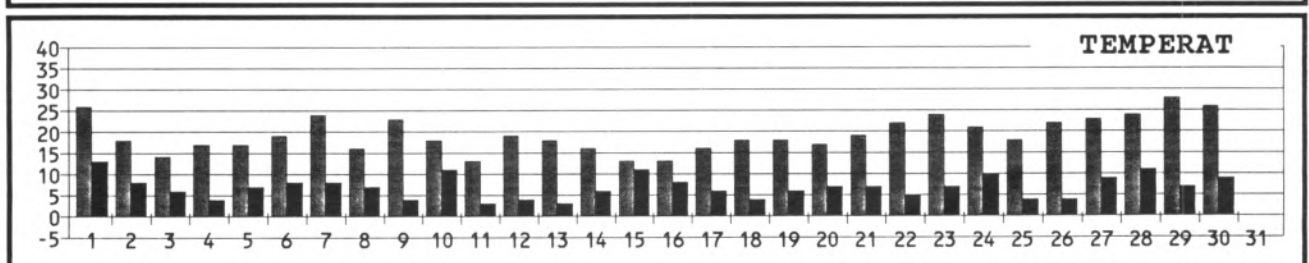
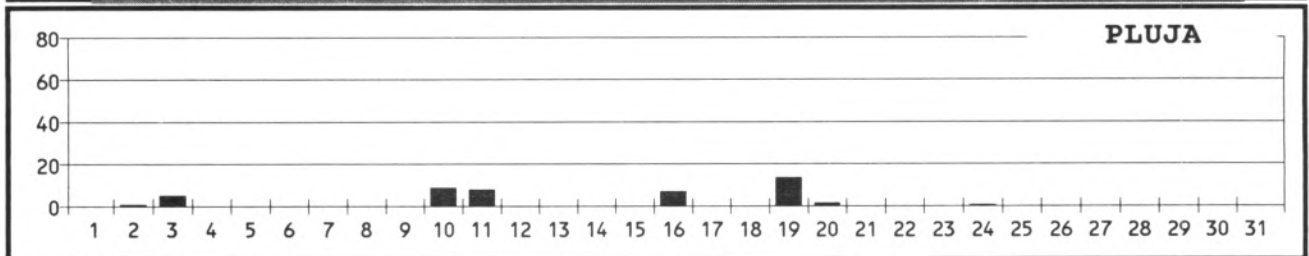
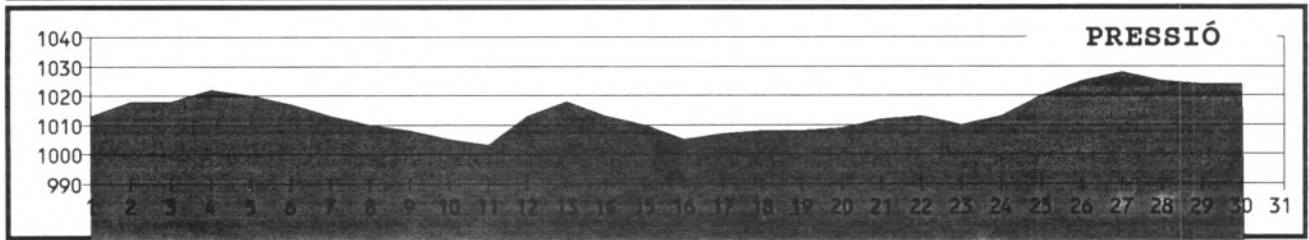
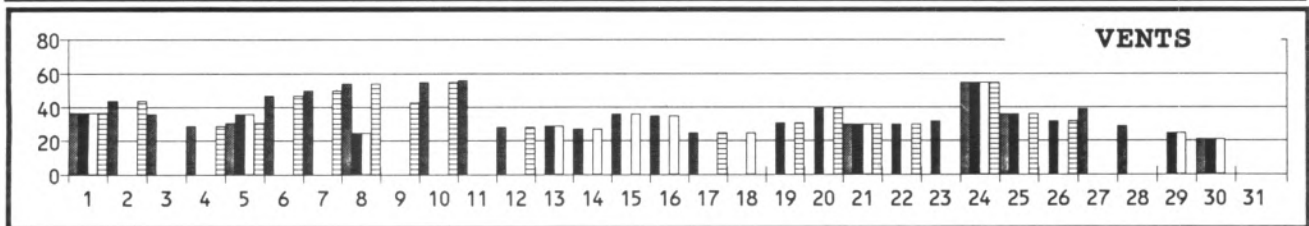
Gràcies als col.laboradors, sabem que ha plogut a:

Ses Planes (Ca'n Toni)	74'7
Son Vives (Ca'n Pedro)	46
Son Roca	42
Sa Fontpella	63'8
Sant Llorenç (Ca'n Xesc)	45'3
Son Sureda (Ca'n Tomeu)	38'5
Son Costes (Ca'n Salvador)	32'5

Des d'on ha bufat el vent

N
S
E
O

Jardinets públics

Un dels arcs de triomf més horteres i cutres que he vist mai, juntament amb uns materials constructius de la més baixa categoria conformen la plaça del *quesito*, al carrer principal del poble, el Major.

Un jardinet al carrer de Sant Llorenç del que només se salven el fasser

i la palmera reial, ja que l'hibisc i el roser fan llàstima. Els materials semblants a l'anterior. La terra s'entrecava un pic a l'any.

Un bocí considerable de terreny, al costat del polisportiu del futbol, que mai no s'ha utilitzat, i això que fa catorze anys que és de l'Ajuntament.

Una ronyosa parada de bus quan aquest servei públic ja no passa per la

carretera de Son Servera. Més valdria que el venguessin i gastassin els doblers al de la carretera d'Artà, a veure si l'adecentarien un poc.

Aquest són alguns dels espais públics del poble. Passejau, passejau per Son Servera, Artà, Cala Millor, Sa Coma, S'Illot, Manacor... i compa-
ra. I recordau-vos-ne quan us assegureu que només volen el bé del poble.

